

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

НН Архітектурно-художній інститут
Кафедра Образотворчого мистецтва

СИЛАБУС освітнього компонента – ВК фаховий Основи реставрації творів мистецтва

Освітній рівень	другий (магістерський)
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Освітня програма	ОПП Образотворче мистецтво
Обсяг освітнього компонента	4 кредити ECTS (120 академічних годин)
Види аудиторних занять	лекції, практичні
Індивідуальні завдання	графічна робота
Форми підсумкового (семестрового) контролю	залік

Викладач (Викладачі):

Потужний Микола Дмитрович, доцент кафедри образотворчого мистецтва, nikolap57@ukr.net
Валюк Юрій Петрович, доцент кафедри образотворчого мистецтва, yuriy.sm.od@gmail.com

В процесі вивчення освітнього компонента у здобувачів вищої освіти сформуються навички та вміння що стосуються процесу роботи з реставрації пам'яток станкового живопису.

Передумови для вивчення освітнього компонента: Дисципліна має обов'язкові передумови для вивчення, а саме: живопису, рисунка, володіння різними живописними техніками; наявність знань в галузі технології живопису і графіки.

Диференційовані програмні результати навчання:

знати:

- ведення реставраційної документації, вміння орієнтуватись у видах та причинах руйнувань творів мистецтв;
- теоретичні засади методики реставрації художнього твору;
- особливості використання реставраційних матеріалів;
- об'єктивні основи станкового живопису, за вимогами класичної академічної школи;

володіти:

- оволодіння сучасними методами реставрації станкового живопису з застосуванням сучасних та класичних матеріалів, заснованими на принципах наукової, «музейної» реставрації;
- індивідуальним підходом до кожного твору, як до пам'ятки певної історичної епохи.

вміти:

- виконувати під час практичної реставрації на високому професійному рівні складних консерваційних та реставраційних робіт на творах, що мають культурну цінність;
- обирати методiku реставрації та реставраційні матеріали, які є найбільш ефективними для даного твору;
- користуватися художніми живописними та графічними техніками, технологіями і манерами при створенні художнього образу в композиції;

- проводити системний композиційний аналіз творів образотворчого мистецтва;
- етапи, методи і прийоми організації та виконання реставраційних робіт.

Тематичний план

Тема 1. Техніко-технологічні види дослідження творів мистецтва.

Тема 2. Ознайомлення з сучасними методиками техніки консервації та різними видами руйнувань, в реставраційній практиці.

Тема 3. Укріплення, дезінфекція творів живопису.

Тема 4. Ознайомлення з техніками укріплення фарбового шару та ґрунту. Профілактичне заклеювання.

Тема 5. Клеї природного походження. Синтетичні адгезиви. Акрилові консоліданти.

Тема 6. Оволодіння методами зведення проривів основи. Види руйнацій полотняних основ. Зведення проривів в стик.

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний та максимальний рівень оцінювання щодо отримання «заліку» за освітнім компонентом «**Основи реставрації творів мистецтва**» складає від 60 балів до 100 балів.

За освітнім компонентом передбачено виконання графічної роботи.

Тема графічної роботи «Виконання реставрації фрагменту обраного твору». Матеріал для виконання в залежності от обраного твору, його техніки виконання та матеріалу.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку.

Підсумковий контроль знань проводиться для всіх студентів у вигляді семестрового перегляду графічних робіт. Критерії оцінювання семестрового перегляду: компонування, тонове, колористичне, конструктивне та технічне рішення академічних робіт; якість та кількість виконаних самостійних, графічних та курсових робіт.

Інформаційне забезпечення

Основна література

1. Берlach О. П., Галькун Т.Д. Технологічні особливості матеріалів: живопис, реставрація. Технологічний практикум для бакалаврів, магістрантів образотворчого мистецтва. Навчально-методичне видання. / О.П. Берlach, Т.Д. Галькун/. – Луцьк: ПВД «Твердиня», 2017. 47 с.

2. Веретко Н. Реставрація монументального живопису початку ХХ століття в Україні [Електронний ресурс] / Н. Веретко // Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство» : зб. наук. праць. – Київ, 2022. – Вип. 46. – С. 8–12.

Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknukim_myst_2022_46_3.

3. Вадим Куцевич, Тамара Марусик, Ірина Коротун, Віктор Дивак, Катерина Герич Теоретичні і практичні основи реставрації : підручник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. 224 с.: іл.

4. Зайцева В. О. Досвід реставрації монументального живопису інтер'єрів Троїцької надбрамної церкви Києво-Печерської лаври в період 1979–1991 рр. [Електронний ресурс] / В. О. Зайцева // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2020. – № 3. – С. 104–109. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdakkm_2020_3_17.

5. Терехов М.О./ Методика хімічного розшарування різночасового темперного живопису з проміжним шаром ґрунта Актуальні питання мистецтвознавства (стаття, доповідь). РСМЖ ХДАДМ Науковий керівник: доцент Долуда А.О. м. Харків 2016 р.с.151-153.

6. ДБН А.2.2-14-2016 «Склад та зміст науково-проектної документації на реставрацію пам'яток архітектури та містобудування». Київ: Мінрегіон України, 2016. 35 с.

7. Долуда А.О., Терехов М.О./ Дослідження розшарування різночасового живопису //Міжнародної наукової реставраційна конференція, Наукова реставрація. Історія, сучасність,

шляхи модернізації. Науково реставраційний центр України. м. Київ, 11-14 вересня 2018 р. с.165-170.

8. Національний науково-дослідний реставраційний центр України.

Режим доступу: <http://restorer.kiev.ua>

Допоміжні джерела інформації

9. Ведь М.В. Методичні рекомендації на тему: Дослідження мінеральних пігментів живопису методом мікрохімічного аналізу. - Х.: ХДАДМ, 2012. 36с.

10. Жердзицкий В.Е. Технология, способы и приёмы в создании произведений станковой живописи / В.Е.Жердзицкий // Вісник Харківського художньо-промислового інституту. – Харків., 2000. - № 3. 107 с

11. Шуліка В.В.Методичні рекомендації на тему: «Органічні барвники темперного живопису» - Х.: ХДАДМ, 2009. 36с.

12. Шуліка В.В.Методичні рекомендації на тему: «Мінеральні фарби темперного живопису». - Х.:ХДАДМ, 2009. 36с.

13. Свид С.П. Художні техніки / С.П. Свид. – К., 1977. 203 с.

14. Титов М. Ф. Техніка і технологія темперного жовткового іконопису : навч. пос : BONA MENTE, 2005. 96 с.

15. Консервація і реставрація пам'яток архітектури. Методичний посібник. Авт. колектив: І. Дорофієнко, О. Кравченко, О. Литвин, А. Марампольський, І. Мельник, Р. Могитич, А. Остапчук, Н. Поляцкова, О. Рочняк, С. Скляр, Н. Сліпченко, Ю. Стріленко, О. Тихонова. УКРРЕСТАВРАЦІЯ. Київ – Львів, 1996.